Հավելված

Հայաստանի Հանրապետության
հակակոռուպցիոն կոմիտեի նախագահի՝

«15» նոյեմբերի 2024 թ.

թիվ 35-Լ հրամանի

Ո Ւ Ս Ո Ւ Ց Մ Ա Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ԿՈՄԻՏԵՈՒՄ ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՊԱՇՏՈՆ ԶԲԱՂԵՑՆՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն ուսուցման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներառում է Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն կոմիտեում ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց (այսուհետ՝ նաև ունկնդիրներ) 2025թ. կրթական չափորոշիչները, ուսուցման ձևը, ուսումնառության ժամաքանակը և ժամանակացույցը, ինչպես նաև դասավանդվող առարկայական կուրսերի համառոտ նկարագիրը:

2. Ծրագիրը նպատակաուղղված է Հայաստանի Հանրապետության հակակոռուպցիոն կոմիտեի ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների շարունակական կատարելագործմանը կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցերի, կոռուպցիոն հանցագործությունների որակման և քննության մեթոդիկայի, հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի օրինականացման (փողերի լվացում) հանցագործության որակման և քննության մեթոդիկայի, կոռուպցիոն հանցատեսակների քրեագիտական տակտիկայի տեսական ու պրակտիկ գիտելիքների ամրապնդմանը և կատարելագործմանը, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի և ՄԻԵԴ վերաբերելի նախադեպային որոշումների ներկայացմանը և քննարկմանը:

3. Ծրագիրն իրականացվում է առկա ուսուցման ձևով:

4. Վերապատրաստումն իրականացվում է երկու խմբով՝ 60 ակադեմիական ժամ ծավալով: Ուսումնառության տևողությունը 2 շաբաթ է:

5. Վերապատրաստումն իրականացվելու է 2025 թվականի հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին:

2. Դասավանդվող առարկայական կուրսերի (դասընթացների) ցանկ

N	Դասիչ	Անվանում	Ժ/ք
1.	IAC-001-25	ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր	**12**
2.	IAC-002-25	ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր	**20**
3.	IAC-003-25	Քրեաիրավական և քրեադատավարական ոլորտի վճռաբեկ դատարանի նախադեպային և սահմանադրական դատարանի որոշումների կիրառման արդի հարցերը	**4**
4.	IAC-004-25	Փողերի լվացման ոլորտի արդի հարցեր. քննության մեթոդիկա	**4**
5.	IAC-005-25	Իրավաբանական անձանց ներգրավվածությունը ՓԼԱՖ սխեմաներում	**4**
6.	IAC-006-25	Քրեագիտական տակտիկայի և մեթոդիկայի արդի հարցեր	**6**
7.	IAC-007-25	Քրեական գործերով ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր	**6**
8.	IAC-008-25	Կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր	**4**

1. IAC-001-25. ՀՀ քրեական իրավունքի արդի հարցեր.

Դասընթացի նպատակն է ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց պարզաբանել ՀՀ քրեական օրենսգրքի արդի հարցերը: Գործնական գիտելիքներ տրամադրել քրեական իրավունքի նոր մոտեցումների, քրեական իրավունքի արդի այլ խնդիրների, այդ թվում՝ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ և դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ու հմտություններ ձևավորել: Դասընթացը պայմանավորված է քրեական իրավունքի ոլորտում իրականացված և իրականացվող բարեփոխումների, քրեական օրենսգրքի նորմերի գիտական վերլուծության ու կիրառման արդյունքում բացահայտած թերությունները հաղթահարելու, քրեական իրավունքի տեսության ու օրենսդրության ժամանակակից միտումներին համահունչ հայեցակարգային նոր կառուցակարգերի ու ինստիտուտների, վիճահարույց հարցերի շուրջ ՄԻԵԴ, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի ակտերում արտահայտված իրավական դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու, ինչ-պես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու անհրաժեշտու-

թյամբ: Դասընթացը ներառում է նաև կոռուպցիոն հանցագործությունների առանձին տեսակների որակման առանձնահատկությունները:

Դասընթացը ներառում է՝

- հատուկ սուբյեկտի ընդհանուր բնութագիրը, պաշտոնատար անձի հասկացությունը,
- իրավաբանական անձի քրեական պատասխանատվության ընդհանուր պայմանները,
- հանցակցությամբ կատարվող հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները և հանցակցությունը հատուկ սուբյեկտի կողմից կատարվող հանցագործություններում,
- քրեաիրավական նորմերի մրցակցության (բովանդակային և տեմպորալ) դեպքում հանցագործությունների որակման հիմնախնդիրները,
- բլանկետային նորմերով և արժեքավորվող հատկանիշներով նկարագրված հանցագործությունների որակման առանձնահատկությունները,
- հանցագործությունների բազմակիության դեպքում հանցավոր արարքների որակման և եզակի բարդ հանցագործություններից դրանց սահմանազատման հիմնախնդիրները,
- ընտրակաշառք ստանալը, ընտրակաշառք տալը, ընտրակաշառքի միջնորդությունը,
- հանրաքվեի կամ ընտրության ժամանակ բարեգործության արգելքը խախտելը, Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ օրենքով սահմանված՝ նախընտրական քարոզչության ծախսերը նախընտրական հիմնադրամից չկատարելը կամ հանրաքվեի քարոզչության ծախսերը հանրաքվեի քարոզչության ֆինանսավորման հիմնադրամից չկատարելը կամ հայտարարագրման ենթակա տվյալները չհայտարարագրելը կամ հայտարարագիր չներկայացնելը,
- կուսակցության օգտին խոշոր չափերով ապօրինի նվիրատվություն ներգրավելը, կուսակցությանը նվիրատվություն կատարելու՝ օրենքով սահմանված չափը չգերազանցելու արգելքը կամ օրենքով չթույլատրված աղբյուրներից նվիրատվությունների արգելքը խոշոր չափերով շրջանցելը,
- մասնավոր ոլորտում կաշառք ստանալը, մասնավոր ոլորտում կաշառք տալը,
- կաշառք ստանալը, կաշառք տալը, կաշառքի միջնորդությունը,
- կաշառք ստանալու, կաշառքի միջնորդության կամ իրական կամ ենթադրյալ ազդեցությունը շահադիտական, անձնական այլ շահագրգռվածությունից կամ խմբային շահերից ելնելով օգտագործելու պատրվակով գույք, ներառյալ դրամական միջոց, արժեթուղթ, վճարային այլ գործիք, գույքի նկատմամբ իրավունք, ծառայություն կամ որևէ այլ առավելություն ստանալը,
- ապօրինի հարստանալը,
- Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից հայտարարագրում կեղծ

տվյալներ ներկայացնելը, հայտարարագրման ենթակա տվյալները թաքցնելը կամ հայտարարագիր չներկայացնելը,

- ծառայողական կամ մասնագիտական պարտականությունները կատարելու համար ապօրինի վարձատրություն ստանալը կամ պահանջելը, մասնավոր ոլորտում ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը,
- պաշտոնատար անձի կողմից իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը կամ լիազորություններն անցնելը, պաշտոնատար անձի կողմից ձեռնարկատիրական գործունեությանն ապօրինի մասնակցելը,
- իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը:

2. IAC-002-25. ՀՀ քրեական դատավարության արդի հարցեր.

Դասընթացի նպատակն է ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց պարզաբանել ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի արդի հարցերը: Գործնական գիտելիքներ տրամադրել դատավարական հարկադրանքի միջոցների, հատուկ վարույթների (հեռակա, համագործակցության, համաձայնեցման, համաձայնությամբ տուգանք նշանակելու) առանձնահատկությունների, իրավակիրառ պրակտիկայում դրանց կիրառելիության և դրանց ժամանակ առաջացող խնդիրների վերաբերյալ, ինչպես նաև ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումների համադրելիության, վերաբերելիության և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելու ուղղությամբ:

Դասընթացը ներառում է՝

- դատավարական հարկադրանքի միջոցները,
- ձերբակալման հասկացությունը, ձերբակալման հիմքերն ու ժամկետները,
- խափանման միջոցների տեսակները, խափանման միջոցների կիրառման իրավաչափությունը,
- մինչդատական վարույթի ընդհանուր պայմանները,
- քննչական գործողությունների տեսակները, կատարման հիմքերը, կատարման կարգն ու մասնակիցները,
- քննչական գործողությունների կատարման ընթացքում ծագող գործնական հիմնահարցերը և նախաքննության ընթացքում քննիչների կողմից թույլ տրվող խախտումները,
- առանձին քննչական գործողությունների կատարման դատավարական առանձնահատկությունները,
- գաղտնի քննչական գործողությունների տեսակները, կատարման հիմքերը, կատարման կարգը և մասնակիցները,
- ապացույցի հասկացությունը, ապացույցների թույլատրելիությունը և վերաբերելիությունը, պատշաճ ապացուցումը և ապացույցների տեսակները,

- ապացույցների և ապացուցման գործընթացի խնդիրները, օպերատիվ-հետախուզական գործունեության արդյունքներն ապացուցման գործընթացում օգտագործելու իրավական կարգավորման խնդիրները, ապացույցների թույլատրելիության հիմնախնդիրները,
- մինչդատական վարույթի դատական երաշխիքները,
- համագործակցության, համաձայնեցման, համաձայնությամբ տուգանք նշանակելու, արագացված վարույթները, դրանց նպատակը, կիրառման հիմքերը, ընդհանուր պայմանները,
- մեղադրյալի բացակայությամբ իրականացվող վարույթի առանձնահատկությունները,
- էլեկտրոնային ապացույցների կիրառման հիմնախնդիրները քրեական դատավարությունում,
- էլեկտրոնային եղանակով վարույթային գործողությունների ամրագրումը,
- օտարերկրյա պետություններին քրեական վարույթներով իրավական օգնություն ցույց տալու մասին հարցումների կազմման առանձնահատկությունները:

3. IAC-003-25. Քրեաիրավական և քրեադատավարական ոլորտի վճռաբեկ դատարանի նախադեպային և Սահմանադրական դատարանի որոշումների կիրառման արդի հարցեր.

Դասընթացի նպատակն է քրեաիրավական և քրեադատավարական ոլորտի նյութական և դատավարական իրավունքի նորմերի բովանդակության և կիրառելիության վերաբերյալ վիճահարույց հարցերի շուրջ ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախադեպային իրավական դիրքորոշումների ներկայացումը՝ դրանց համադրելիության, վերաբերելիության տեսանկյունից, ինչպես նաև դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ ձևավորելը:

4. IAC-004-25. Փողերի լվացման ոլորտի արդի հարցերը, քննության մեթոդիկա.

Դասընթացն անհրաժեշտ է հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների օրինականացման՝ փողերի լվացման հանցագործությունների վերաբերյալ վարույթներով քրեական օրենքի ճիշտ կիրառման, քննության մեթոդիկայի վերաբերյալ գիտելիքները և հմտությունները կատարելագործելու ու պրակտիկայում դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու, ինչպես նաև փողերի լվացման ենթադրյալ հանցագործությունների դեպքերով միջազգային համագործակցությունը և փոխադարձ իրավական օգնությունը կատարելագործելու, այդ գործերով զուգահեռ ֆինանսական քննություն իրականացնելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի օրինականացման (փողերի լվացում) դեմ պայքարի միջազգային իրավական կարգավորումները,
- փողերի լվացման քրեաիրավական բնութագիրը, հարակից հանցակազմերի սահմանազատման և հարաբերակցության հիմնահարցերը, փողերի լվացման

հանցագործության որակման հիմնախնդիրները և քննության մեթոդիկայի առանձնահատկությունները,

- նախորդող հանցագործությունը, կասկածելի գործարքը կամ գործարար հարաբերությունը,

- փողերի լվացման ենթադրյալ հանցագործության դեպքերով մինչդատական վարույթի առանձնահատկությունները. քրեական վարույթի նախաձեռնումը և քննության պլանավորումը, ինչպես նաև ֆինանսական քննության իրականացումը,

- ակտիվների վերականգնում. հանցավոր գույքի բռնագրավումը մեղադրական դատավճռի հիման վրա կամ այլ մեխանիզմների օգտագործմամբ,

- փողերի լվացման դեմ պայքարի իրավական համակարգը: Միջազգային իրավունքը և դատական պրակտիկան, ներպետական իրավունքը և դատական պրակտիկան,

- ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի և իրավապահ մարմինների համագործակցությունը. Ֆինանսական հետախուզության մարմինների դերը և գործառույթները, ՖԴԿ-ի տրամադրած տեղեկությունների օգտագործումը և համագործակցության ձևաչափը,

- ոչ պաշտոնական համագործակցության շրջանակներում ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակելու ընթացակարգը,

- փողերի լվացման ենթադրյալ հանցագործությունների դեպքերով միջազգային համագործակցությունը. վարչական փոխօգնությունը, փոխադարձ իրավական օգնությունը,

- իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկություններ ձեռք բերելու և փոխանակելու նպատակով իրականացվող միջազգային համագործակցության տեսակները,

- ֆինանսական հետախուզության տվյալների և այլ վերաբերելի տեղեկությունների օգտագործումը փողերի լվացման, նախորդող հանցագործությունների նախաքննության ընթացքում ապացույցների հավաքման ու հանցավոր ճանապարհով ստացած միջոցների հետապնդման նպատակով,

- փողերի լվացման գործերի հայտնաբերման և նախաքննության, այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական քննության իրականացման, ինչպես նաև փողերի լվացման համար 2017-2020թթ. ՌԱԳ-ի արդյունքների համաձայն առավել ռիսկային նախորդող հանցագործությունների քննության մեթոդաբանությունը:

5. IAC-005-25. Իրավաբանական անձանց ներգրավվածությունը ՓԼԱՖ սխեմաներում.

Դասընթացի նպատակն է ունկնդիրներին տալ իրավաբանական անձի, դրա քրեական պատասխանատվության, հաշվապահական հաշվառման վարման վերաբերյալ գիտելիքներ և հմտություններ՝ կատարելագործելու ու պրակտիկայում դրանք պատշաճ կենսագործելու կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- իրավաբանական անձանց տեսակներն ու պատասխանատվությունը,
- իրավաբանական անձի լուծարումը,
- սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության գույքում մասնակցի բաժնեմասի վրա բռնագանձում տարածելը,
- հաշվապահական հաշվառման վարման հիմնական կանոնները,
- սկզբնական հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերը,
- ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելուն ներկայացվող պահանջները,
- ֆինանսական քննությունը:

6. IAC-006-25. Քրեագիտական տակտիկայի և մեթոդիկայի արդի հարցեր.

Դասընթացի նպատակն է կատարելագործել ունկնդիրների գիտելիքները կոնկրետ քննչական գործողությունների կատարման և տակտիկական հմտությունների կիրառման ոլորտում: Դասընթացը ներառում է նաև կոռուպցիոն հանցագործությունների առանձին տեսակների քննության մեթոդիկան:

Դասընթացը ներառում է՝
- հարցաքննության մեթոդները և հաղորդակցության կառավարումը,
- մեղադրյալի հարցաքննության առանձնահատկությունները, տակտիկական հնարքները,
- խուզարկության և առգրավման տակտիկական մարտավարական առանձնահատկությունները,
- զննության, ճանաչման ներկայացնելու, հարցաքննության և այլ քննչական գործողությունների կատարման տակտիկային վերաբերվող հարցեր,
- փաստաթղթերի քննչական զննության խնդիրները, կատարման կարգը,
- փաստաթղթերի տեխնիկական հետազոտության վերաբերյալ փորձաքննությունների նշանակելու հիմքերը և պարզաբանման ենթակա հարցերը,
- փորձագիտական գործունեությունը և դատական փորձաքննությունների ժամանակակից հնարավորությունները,
- կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության մեթոդիկան,
- կաշառք ստանալու և տալու քննության մեթոդիկան,
- համակարգչային տեխնիկայի օգտագործմամբ կատարվող կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության մեթոդիկան,
- ընտրական ոլորտի կոռուպցիոն հանցագործությունների քննության մեթոդիկան,
- պաշտոնատար անձի կողմից իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելու և դրա հետ զուգորդված հափշտակությունների քննության մեթոդիկան:

7. IAC-007-25. Քրեական գործերով ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումների կիրառման արդի հարցեր.

Դասընթացն անհրաժեշտ է ՄԻԵԴ իրավական նոր դիրքորոշումների վերաբերյալ գիտելիքներ հաղորդելու և կարողություններ ձևավորելու համար:

Դասընթացը ներառում է՝

- Եվրոպական դատարանի իրավական դիրքորոշումները ազատության և անձնական անձեռնմխելիության իրավունքի վերաբերյալ,
- Եվրոպական դատարանի իրավական դիրքորոշումները արդար դատաքննության իրավունքի վերաբերյալ,
- ՄԻԵԿ-ի 1-ին արձանագրության 1-ին հոդվածի համաձայն՝ անձին սեփականությունից զրկելու իրավակարգավորումները,
- Քրեական իրավունքի ոլորտում ՄԻԵԿ-ով երաշխավորված իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումներն ու ՀՀ նկատմամբ դրանց կիրառման հարցերը:

8. IAC-008-25. Կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդի հարցեր.

Դասընթացն անհրաժեշտ է կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում առկա խնդրահարույց հարցերի վերաբերյալ ունկնդիրների գիտելիքներն ընդլայնելու համար:

Դասընթացը ներառում է հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների վարքագծի սկզբունքները և դրանցից բխող վարքագծի կանոնները (այդ թվում՝ պաշտոնեական (ծառայողական) պարտականությունների իրականացման հետ կապված նվերներ ընդունելու սահմանափակումների վերաբերյալ), անհամատեղելիության պահանջները, այլ սահմանափակումներ և շահերի բախումը, բարեվարքությունը, այդ թվում՝ հայտարարագրի լրացման կարգին վերաբերելի այլ հիմնահարցեր: